

в кожному акті розуміння, є суб'єкт розуміння, тобто «Я» інтерпретатора. Саме я використав певну схему для конструювання об'єкту, я поєднав певні переживання у цілісний об'єкт і поєднав їх саме так, а не інакше. Отже я несу відповідальність за своє розуміння. На фоні того як я зрозумів можливі розуміння інших, в майбутньому теж буде можливість сконструювати об'єкт, але він буде зовсім іншим. Я сконструював окремі переживання саме так, це моє бачення, моя позиція та моє позиціонування до світу. Розуміння, таким чином, є не лише моментом схоплення певного об'єкту, але також і моментом схоплення себе мислячим та відповідальним за своє розуміння. А саме відповідальність конститує свідомість та власну автентичність. Виявляється, що саме через розуміння здійснюється реалізація інтерпретатора як особи та вибудовування власної автентичності.

Отже на основі всіх вище наведених аргументів, маємо підстави ствердити, що розуміння є застосування інтерпретативних схем речей до чуттєвої даності, чи якщо говорити більш узагальнено, до зовнішнього світу. Схема окреслює набір переживань між якими можливий зв'язок, зовнішній світ вказує на зв'язок об'єкту з іншими, його місце в більш загальній системі світу. Також в розуміння необхідно присутній момент самоконституювання інтерпретатора як джерела конструктивної активності.

Список використаних джерел

1. Гадамер Г.–Г. Истина і метод. – Т.1. – Київ, 2000. – 464 с.
2. Гутнер Б. Знание как событие и процесс // Что значит знать? Обучение, понимание, сознание. – М.: Издательство МГУ, 1999. – С.46–60.
3. Ленк Г. Схемные интерпретации и интерпретационный конструкционизм. – <http://filosof.historic.ru/books/index17.shtml>
4. Ленк Г. К методологической интеграции наук с интерпретационной точки зрения // Вопросы философии. – 2004. – №3. – С.52–53.
5. Причепіє С. Феноменологічна теорія свідомості Гуссерля. – К., 1971. – 103 с.
6. Janseen P. Geschichte und Lebenswelt. Ein Beitrag zur Diskussion der Husserlschen Spätphilosophy. – Die Universität zu Köln, 1964. – 142 s.

References

1. Gadamer G.–G. Istyna i metod. – T.1. – Kyi'v, 2000. – 464 s.
2. Gutner B. Znanie kak sobytie i process // Chto znachit znat'? Obuchenie, ponimanie, soznanie. – M.: Izdatel'stvo MGU, 1999. – S.46–60.
3. Lenk G. Shemnye interpretacii i interpretacionnyj konstrukcionizm. – <http://filosof.historic.ru/books/index17.shtml>
4. Lenk G. K metodologicheskoy integracii nauk s interpretacionnoj točki zrenija // Voprosy filosofii. – 2004. – №3. – S.52–53.
5. Prychepij Je. Fenomenologichna teorija svidomosti Gusserlja. – K., 1971. – 103 s.
6. Janseen P. Geschichte und Lebenswelt. Ein Beitrag zur Diskussion der Husserlschen Spätphilosophy. – Die Universität zu Köln, 1964. – 142 s.

Fityo V. Ya., teacher Kolomyjsky Teachers College (Ukraine, Kolomyia), kolpravda@ukr.net

Understanding as schematization of reality

The concept of «understanding» in the context of the conception of schematic interpretationism. Understanding is seen as schematization, structuring and differentiation of received outer information with the help of construed interpretative schemes. Interpretative schemes are not random constructs, but have a neurophysiological nature and are formed on the basis of the surrounding socio-cultural and natural environment.

Keywords: understanding, interpretative scheme, environment.

Фитьо В. Я., преподаватель, Коломыйский педагогический колледж (Украина, Коломыя), kolpravda@ukr.net

Понимание как схематизация действительности

Рассмотрено понятие «понимание» в контексте концепции схемного интерпретационизма. Констатируется, что понимание – это схематизация,

структурирование и дифференциация полученной внешней информации с помощью сконструированных интерпретативных схем. Интерпретативные схемы не являются произвольными конструктами, а имеют нейрофизиологическую природу и формируются на основании окружающей социокультурной среды и природного пространства.

Ключевые слова: понимание, интерпретативная схема, мир.

* * *

УДК 101.9:130.12:165.4

Киселиця С. В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін, Чернігівський національний технологічний університет (Україна, Чернігів), ksvim37@gmail.com

ДОБРОСЕРДЕЧНІСТЬ У КОМУНІКАТИВНОМУ ДОСВІДІ УКРАЇНСТВА

Проблема засвоєння доброзичливості та втілення її у повсякденність є позачасовою у будь-якому цивілізованому співтоваристві. Статтю присвячено пошуку ефективних способів поєднання індивідуальних та загальнолюдських цінностей в українській філософській думці. Йдеться про філософію серця та нагальну необхідність розповсюдження її креативної складової на процес становлення громадянського суспільства. Метою дослідження є з'ясування умов успішного функціонування довірливого світвiдiношення, трансформації світвiдiного змісту гуманізму в психологічну настанову, ролі стриманості і розсудливості у підтриманні миру та спокою у глобальному вимірі, окреслення толерантності як форми життєвої мудрості. Автор прагне довести здатність особистою добросердечністю одухотворювати потойбічний, зовнішній байдужий світ. Визначаються потенціальні та актуалізуючі способи впливу кордоцентризму на історичні та екзистенціальні події з метою безумовної гуманізації як культурно-антропологічного простору, так і досягнення душевної рівноваги.

Ключові слова: гуманізм, добросердечність, довіра, душевність, духовні цінності, розсудливість.

Пошук компромісу між багатограним загально-історичним, локальним, особистим досвідом трансформує повсякденну ситуацію вибору між добром і злом на абстрактному рівні у проблему відверто конкретних форм її засвоєння: доброзичливості (як мінімум) і добротності (як максимум) на шталт раціонального пошуку балансу інтересів у психолого-антропологічній, політико-правовій, соціально-філософській царинах.

Виховання «смаку» до панування загальнолюдських цінностей є актуальним завданням для будь-якого людського співтовариства безвідносно до його економічних і технологічних характеристик. З огляду на ієрархію потреб людини рано чи пізно виникає стурбованість щодо самореалізації та затребуваності, «золотої середини» між колективними та індивідуальними інтересами. Ця суперечність виступає надійним стимулом для пошуку здорового компромісу між ними. Не останню роль тут відіграють «раціонально-ірраціональні підказки» серця, які, зазвичай, і стають життєвим дороговказом.

Відтак, нагальним завданням прогресивно мислячої частини сучасного світу, – просякнутого нестабільністю, невпевненістю, розгубленістю, тривогою, – є поступове витіснення із спілкування між людьми, державами, субкультурами, конфесіями тощо попереднього «негативного» досвіду недоволених, негараздів, непорозумінь. Натомість, через усвідомлення ризиків антигуманної налаштованості як особистості, так і народу, виникає потреба вчитися серцем вимірювати відповідальність за майбутнє.

Тож, метою статті є осмислення ролі та способів втілення добросердечності у комунікативній культурі українства. Також маємо за ціль довести, що гуманістична

налаштованість, будучи як духовним актом, так і душевним станом, гарантовано слугує тривалості і комфортності перебування людини у світі поза межами історичного простору і часу, отже, належить до абсолютних, вічних, незнищених цінностей. Саме філософія серця з необхідністю має віднайти об'єднаний мотив спілкування задля втілення у спільному культурно-антропологічному просторі бажаних і прийнятних особистісних постулатів з одного боку та суспільних очікувань з іншого.

В історії філософії спостерігаємо різноманітні способи вирішення проблеми гуманності чи-то моральності, які оптимізують осягнення і досягнення дієздатною особою власної сутності та можливостей.

Гуманітарна традиція добросердечність тлумачить як результат переживання людиною себе у світі, що обумовлює, зокрема, толерантність, взаємоповагу, почуття власної гідності, тим самим, долає суперечність між людьми, гуманізує їх життєвий простір. Цей підхід у вітчизняній філософській думці розвивається Володимиром Мономахом, Іларіоном, К. Транквіліоном-Ставровецьким, Ф. Прокоповичем, Г. Сковородою, М. Гоголем, П. Кулішем, П. Юркевичем, Т. Шевченком, Л. Шестовим, М. Бердяєвим, Д. Чижевським, О. Кульчицьким, О. Довженком, О. Яценком, В. Шинкаруком, В. Табачковським, С. Кримським. Серед сучасних мислителів зустрічаємо розповсюдження світоглядно-теоретичних постулатів гуманізму Є. Андросом, І. Бондарчук, Т. Гардашук, І. Захарою, Г. Золотухінін, А. Єрмоленком, В. Загороднюком, В. Кізімою, Г. Ковадло, С. Криловою, Т. Лютим, В. Ляхом, А. Осиповим, М. Поповичем, В. Рижком, П. Саухом, Л. Ситніченко, Л. Солоньком, Т. Суходуб, Н. Хамітовим, Г. Шалашенком.

Концепти сердечності, гречності, доброзичливості, милосердя, щирості, смиренності, миролюбності, душевності, чемності, поміркованості тощо віднаходимо в гуманістичних міркуваннях Володимира Мономаха «... Їти мои или инь кто слышавъ сѹ грамотичю . не посмѣтєса . но уму же люблю дѣтїи моихъ . а приметь є в срѣдє своеє . и не лѣннитєса начнетъ . также и тужатєса . первое Бѣ дѣла . и дшѣ своеѣ . страхъ имѣте Бїи в срѣдци своемъ . и млстїю твора не скудну . то бо єсть начатокъ всакому добру» [2], Григорія Сковороди, чий кордоцентризм поціновує волю як «живу воду», як головну «міру» особистого життя, а «думки серця... непомітні, ніби їх зовсім немає, але з цієї іскри повстає велика пожежа, виникає повстання та руїна; від цього зерна залежить ціле дерево нашого життя» [3, с. 123], Дмитра Чижевського: «Для нас має особливе значіння те, що в українській літературі «філософія серця» відома, здається, вже з початку XVII віку... в «Зерцалі богословія» Кирила Транквіліона-Ставровецького. В XIX віці зустрічаємо емоціоналізм у найбільших представників українського духа – в Гоголя, Куліша та Юркевича... Коли згадаємо про емоціоналізм у сучасній європейській філософії (Шелер), то почнемо уважніше ставитись до початків емоціоналізму Сковороди» [4, с. 139], Памфіла Юркевича, який пов'язує біблійне вчення про серце, що є прихованим, але основним життям духу, виступаючи «за гармонійне відношення між знанням і вірою» [7, с. 70] з християнським началом моральності у Притчах Соломонових: «Коли мудрість ввійде в серце твоє, і знання буде приємним думі твоїй, тоді поміркованість буде оберігати тебе, розум буде охороняти тебе, щоб врятувати

тебе від шляху злого» [1, с. 641], Тараса Шевченка, переконаного: «Як серце сміється, сліпі очі плачуть.../Щоб вітер по полю слова розмахав,/Щоб люде не чули, бо то Боже слово,/То серце по волі з Богом розмовля./То серце щєбече Господнюю славу./А думка край світа на хмарі гуля.../Ходи собі, мій голубе,/Поки не заснуло/Твоє серце, та виспівуй./Щоб люде не чули» [5, с. 46–47] та сентенціях інших знаних науковців, проповідників, митців, священників, мандрівних і професійних філософів, а також кожного пересічного громадянина, якому серце болить за долю своїх співвітчизників. Саме ця строкатість наводить на думку про те, що кордоцентризм є провідною рисою української ментальності, а її наявність серед світоглядних настанов переважної більшості народу, робить кожного з них непересічною особистістю, яка прагне одухотворення життєвого простору.

Гуманітарна традиція повсякчас переймається особливостями відображення і творення людського світу як розумом, так і душею. Міркування про добро у науці, релігії, мистецтві, філософії, відповідаючи на актуальні життєво-практичні питання, намагається встановити сенс життя та закласти в душу кожному мислячому громадянину ідею пріоритетності загальнолюдських цінностей над індивідуальними із наступною трансформацією у гуманістичний світогляд і вчинки.

У такому контексті визначальна роль відводиться саме можливості останніх впливати на масову свідомість та екзистенцію, що створює виключно людський феномен трансцендування, тим самим одухотворюючи культурно-антропологічний простір. Адже, переконання часто вкриті «пилом» подій, які, на перший погляд, не мають жодного стосунку до творення людиною власне себе, позаяк дух і душа ґрунтуються на безумовній цінності переосмислення всіма і кожним абсолютних істин з позиції викликів сучасності. Недооцінювання здатності опредмечувати людську сутність через серце призводить до знедушення, знекровлення, непевності у майбутті, зневіри у здатність розбудувувати власне життя Тут і Тепер, на особистісному ж рівні – трансформується у розпач чи відчай.

Тож, історія української духовності свідчить про те, що гуманітарна традиція повністю зорієнтована на дослідження і творення людського етико-морального світовідношення. Квінтесенцією вітчизняних духовних пошуків і душевних переживань, безумовно, є кордоцентризм Григорія Сковороди. Теорія «умного делания», морального вдосконалення, праці, що стає потребою і радістю водночас, очищення та просвітлення розуму, зречення світу тілесних речей, пізнання Бога та себе, досягнення блага, «щастія» – ось ті основні ідеї у світосприйнятті співвітчизника, які надихнули нашого видатного земляка на створення національно-самобутньої світоглядної системи. Привертає увагу Сковородинівське сприйняття серця як інтелектуально-вольової субстанції, що є підґрунтям людського буття, джерелом життєздатності людини.

Органічно послуговуючись попереднім духовним надбанням, український мисленник вбачає в людині два начала – небесне та земне. Невидима натура визначає сутність всього сущого та існує лише у видимій, остання ж є мовби тінню, що невід'ємно пов'язана з тим, що вона відображає. Невидима духовна натура не має обмежень ані в просторі, ані в часі. Вони постійно борються: тіло з духом і навпаки. Існує третій світ – символічний, поле

для сутнісного вияву надприродної реальності, через який можна осягнути невидиму натуру (Бога). Біблії відводиться роль воріт, які вводять серця наші у віру богопізнання, в надію домінуючої натури, у царство миру та любові, у світ первородний, а не тимчасовий. Заперечуючи сенсожиттєву цінність тілесного світу, ми не знайдемо у Г. Сковороди жодного натяку на інтелектуальний снобізм, психологічну агресію, ідеологічну непримиренність чи моральну експансію по відношенню до потойбічного, зовнішнього, чужого, часто ворожого світу («Світ ловив мене, та не впіймав!»), що начебто може призвести до світлого, очищеного, душевного, духовного, сердечного культурно-антропологічного простору. Його кордоцентризм є духоборчим, вистражданим, адже не випадково він дав назву своїй збірці віршів на біблійні сюжети «Сад божественных пѣсней», де з Любові і Премудрості народжується «дух свободи», через соборність людей та ідеал вольності оспівується воля як «жива вода», як головна особиста «міра» в особистому житті[3, с. 45].

Виступаючи засадою гуманізації людини, потенціалом її предметної активності, віра в людяність має бути виявленою і ствердженою як продуктивна ідея, що оптимізує життя, формує уявлення про його сенс. «Віра, надія, мрія, духовні почуття (а позитивним виявом усіх їх є любов у найширшому значенні цього слова) – це винятково важливі категорії духовного життя людини і суспільства, отже, духовної культури»[6, с. 172], де віра виступає однією із найглибинніших підвалів духовності, однією із трьох християнських чеснот, що поєднавшись з любов'ю та надією забезпечує сприйняття майбутнього як здійснення чекань, сподівань, бажань, отже, ідеалів, дійсно, людського буття.

Не новина, що філософські уподобання доби виказують підмурівки пануючого світогляду, впливають на життєві реалії, сприяють усвідомленню нагальних потреб, реалізуючи прагнення до самопізнання. Високо поціновуючи раціоналістичний спосіб пізнання, слов'янські мисленники надають, все ж таки, величнішого, домінуючого значення чуттям і волі, спрямованим на спілкування з Іншим. Відтак, особливий статус належить серцю як містку до божественного.

Мисляча особистість розпочинає свій моральний розвиток із серця, своєрідного осередку інтелекту, сили волі та емоцій, які ще у давні часи усвідомлювались як діяльність душі, націленої на пошук ідеалів добра, істини і краси. Тож, аналізуючи один із сенсожиттєвих духовних чинників – серце як осереддя гуманістичної налаштованості – переконуємося у можливій гармонії загальноцивілізаційного та національного, колективного та персонального на тлі сучасного культурно-антропологічного простору.

Духовне життя людини здійснюється через розум, почуття і волю. Відтак, цілісна, гармонічна людина розпочинається з тієї миті, коли всі царини духу перебувають у такій мірі взаємодії, де почуття формується на підставі розуму, а розум освітлений горінням почуття, де воля виступає єдністю почуття та розуму, спрямованих на цілокупну предметну реалізацію. «Цементуючим» началом у такій триєдності духовної культури є традиційно цінний феномен сумління, який настійливо і беззаперечно у людському світі вимагає вірити у домінанту духовного, а не природного у людині. Тоді й народжується соціальний оптимізм у вигляді віри у майбуття.

Сердечність, гречність, душевність як абсолютні цінності спілкуванні виступають на початку життєдіяльності людини, креативом її моральної активності. Відносні цінності можуть бути доступними лише ретроспективно, а їх співвіднесеність реконструйована лише у вчинках і являти собою ідею, що визначає подальшу спрямованість життя. Тож, людина і розпочинає свій моральний розвиток із руху серця, яке усюди бажало б бачити Добро, Істину, Красу, позаяк підвалини душі утворюються взаємодією того, що поціновується як соборна індивідуальність суб'єкта осмислення дійсності. Оминувши деякі труднощі демаркації духовної (добро) та матеріальної (добробут) культури, все ж можна виокремити атрибути гуманізму в ментальності українців. Вбачаємо їх, насамперед, в ідеалізуючій здатності, незнищенному оптимізмі, непересічній схильності співвітчизників вірити у духовність, де щось та колись дивовижно людським способом відбувається. Про це свідчать такі унікальні діалектичні риси національного характеру, як відкритість і замкненість, емоційність і поміркованість, індивідуалізм і взаємодопомога, довірливість і потаємність, принципівність і маргінальність, миролубство і войовничість, милосердя і байдужість, толерантність і не поступливість тощо.

Відтак, фундаментальною особливістю української філософії серця виявляється діалогізм у його зрілій вистражданій формі, тобто як шлях до Іншого, який неможливий без кордоцентризму. Сердечне спілкування, вочевидь, стає морально-етичною цінністю, предметом вольових зусиль, усвідомленим прагненням вирішити життєві проблеми саме завдяки душевності, гречності, шанобливості, старанності. Спільність майнових позицій, світоглядних інтересів, духовних потреб тощо у переважній частині співвітчизників формує активну віру українця не стільки у самоцінність «себе, улюбленого», як силу сумісництва, колективної дії, значущість іншої людини.

Тож, неабияка роль у кордоцентризмі належить креативності власних світоглядних настанов, вольових зусиль на шляху, де існують «всім миром», а реалізація мети кожного пролягає через сподівання всіх, позаяк сукупність останніх саме й утворює своєрідний кодекс чеснот народу на тлі формування почуття власної гідності, що, водночас, не заважає демонструвати «дива» конформізму. Подібно до того, як релігійність супроводжується актами пізнання божественного порядку, так і філософське знання – відданості засадам гармонії, світоприналежності Духові. Віра в останнє в українській ментальності ототожнюється з вірою людини у свої власні сили, особистісні надбання через самопізнання і самовдосконалення, а не через зміну Іншого, опозиційну налаштованість, експансію, агресію чи-то руйнацію, тобто надає підстави вважати, що гуманізм є надзвичайно затребуваною ідеологією суспільного та особистого життя в Україні завжди, а наразі – особливо.

Духовність є основним критерієм існування мислячої, співпереживаючої та відповідальної людини, екзистенціальним мотивом гречного, толерантного, сердечного, доброзичливого, шанобливого, душевного тощо ставлення до іншої людини. Спроби засвідчити вірність гуманному світовідношенню і можливість це довести власним прикладом в історії цивілізації виявляються бажанням сформулювати такий надійний світоглядний постулат, що створить передумови

невичерпності життєвих сил, стане дієвою підставою для наснаги та впевненості у прийдешньому.

Тож, філософія серця уможливує ефективну протидію колізіям сучасної драматичної історії, виступає гарантом присутності людини у складі буття. Таким чином, добросердечність виступає очевидною формою гуманізму на вітчизняних теренах, є виявом загальнолюдських цінностей в українській ментальності. Сподіваємось, що подібні світоглядні сентенції відкривають перспективи ствердження людського світу, у якому гармонізація світів може полягати у довірливих стосунках на основі встановлених через вільну дискусію пріоритетів абсолютних цінностей над будь-якими іншими.

Як бачимо, українська гуманітарна традиція переконливо свідчить про «генетично» закладені підвалини загальнолюдських цінностей у національному світосприйнятті. Незнищенням доробком у розбудову гуманного суспільства виявляється інтелектуальна, волюва, почуттєва діяльність мислячих і небайдужих співвітчизників, які повсякчас доводять, що жити серцем є найвірнішим способом людського існування у строкатому світі. Таким чином, кожен із небайдужих як до комфортного побутового співіснування із такими «собінеподібними» сусідами, так і до високо-рефлексивного пошуку істинно людського буття, має культивувати і настійливо розповсюджувати на всіх рівнях комунікацій домінуючий колективний інтерес над індивідуальним, загальнолюдських цінностей над особистими задля зовнішнього спокою, внутрішньої рівноваги і, насамкінець, самозовелічення: я зміг зробити щось добре, або, принаймні, не примножив зло!

Список використаних джерел

1. Библия / Книги Священного писания Ветхого и Нового завета канонические / В русском переводе с параллельными местами. – М.: Всесоюзный совет евангельских христиан-баптистов, 1988. Кн.1. – 925 с.; Кн.2. – 292 с.
2. Володимир Мьномахъ. П о о у ч е н ь ю // Повчання Володимира Мономаха дітям [за Лаврентіївським списком] / Літопис Руський. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/pvlyar/yar09.htm>. – Назва з екрана.
3. Сковорода Григорій. Разговор пяти путников о истинном счастье в жизни // Г.С.Сковорода. Сад божественных пѣсней. Вірші, байки, діалоги, притчі. – К.: Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1988. – 319 с.
4. Чижевський Дмитро. Філософія Г. С. Сковороди / Підготовка тексту й передне слово проф. Леоніда Ушкалова // Д.І.Чижевський. Філософія Г. С. Сковороди. – Харків: Прапор, 2004. – 272 с.
5. Шевченко Тарас. Перебендя // Т.Г.Шевченко Повна збірка творів. – К.: ТОВ «Видавництво Глорія», 2014. – 400 с.: іл.
6. Шинкарук Володимир. Категоріальна структура наукового світогляду // В.І.Шинкарук. Вибрані твори у 3-х т. – К.: Український центр духовної культури, 2004. – Т.3, Ч.1. – С.164-172.
7. Юркевич Памфіл. Из науки о человеческом духе // П.Д.Юркевич. Философские произведения. – М.: Издательство «Правда», 1990. – 338 с.

References

1. Bibliya / Knigi Svyaschennogo pisaniya Vethogo i Novogo zaveta kanonicheskie / V rusckom perevode s parallelnymi mestami. – M.: Vsesoyuznyy sovet evangelskih hristian-baptistov, 1988. Kn.1. – 925 s.; Kn.2. – 292 s.
2. Volodymyr Mnomakhъ. P o o u c h e n ь ю // Povchannia Volodymyra Monomakha ditiam [za Lavrentiivskym spyskom] / Litopys Rus'kyi. – [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostup: <http://litopys.org.ua/pvlyar/yar09.htm>. – Nazva z ekrana.
3. Skovoroda Hryhorii. Razghovor piaty putnikov o istinnom shchastii v zhynzi // H.S.Skovoroda. Sad bozhestvennykh pѣsnei. Virshi, baiky, dialohy, prytchi. – K.: Vydavnytstvo khudozhn'oi literatury «Dnipro», 1988. – 319 s.

4. Chyzhevskiy Dmytro. Filosofia H. S. Skovorody / Pidhotovka tekstu y perednie slovo prof. Leonida Ushkalova // D.I.Chyzhevskiy. Filosofia H. S. Skovorody. – Kharkiv: Prapor, 2004. – 272 s.

5. Shevchenko Taras. Perebendia // T.H.Shevchenko Povna zbirka tvoriv. – K.: TOV «Vydavnytstvo Hloriia», 2014. – 400 s.: il.

6. Shynkaruk Volodymyr. Kategoriaľna struktura naukovoho svitohliadu // V.I.Shynkaruk. Vybrani tvory u 3-kh t. – K.: Ukrainyky tsentr dukhovnoi kultury, 2004. – T.3, Ch.1. – S.164-172.

7. Yurkevych Pamfil. Yz nauky o chelovecheskom dukhe // P. D. Turkevych. Fylosofskye proyzvedeniya. – M.: Yzdatelstvo «Pravda», 1990. – 338 s.

Kysehlytsia S. V., PhD, assistant professor of philosophy and social and human sciences, Chernihiv National Technological University (Ukraine, Chernihiv), ksvim37@gmail.com

Cordiality in communicative experience of Ukrainians

The problem of development and implementation of its goodwill in everyday life is timeless in any civilized community. The article is devoted to finding effective methods of connection of individual and universal values in the Ukrainian philosophical thought. We are talking about the philosophy of the heart and the urgent need to spread its ideological content in terms of development civil society in Ukraine. Purpose is to clarify the conditions for successful functioning of a trusting attitude, realization ideological content of humanism in the psychological adjustment, study the ability of personal restraint and prudence to maintain peace and tranquility in a global world, defining tolerance as a form of wisdom. The author seeks to prove the ability of the cordiality to spiritualize otherworldly, external, indifferent world. Identifies potential and actualizing ways cordocentrism influence on historical and existential event for the purpose of absolute humanization of as a cultural and anthropological space and achieve peace of mind.

Keywords: humanism, cordiality, trust, heartfulness, spiritual values, prudence.

Киселица С. В., кандидат философских наук, доцент кафедры философии и социально-гуманитарных дисциплин, Черниговский национальный технологический университет (Украина, Чернигов), ksvim37@gmail.com

Добросердечность в коммуникативном опыте украинства

Проблема освоения доброжелательности и воплощение её в повседневность является вневременной в любом цивилизованном сообществе. Статья посвящена поиску эффективных способов соеднения индивидуальных и общечеловеческих ценностей в украинской философской мысли. Речь идёт о философии сердца и настоятельную необходимость распространения её креативной составляющей на процесс становления гражданского общества. Целью исследования является выяснение условий успешного функционирования доверительного мироотношения, трансформации мировоззренческого содержания гуманизма в психологическую установку, роли сдержанности и рассудительности в поддержании мира и покоя в глобальном измерении. Автор стремится доказать способность личной добросердечностью одухотворять потусторонний, внешний, безразличный мир. Определяются потенциальные и актуализирующие способы влияния кордоцентризма на исторические и экзистенциальные события с целью безусловной гуманизации как культурно-антропологического пространства, так и достижения душевного равновесия.

Ключевые слова: гуманизм, добросердечность, доверие, душевность, духовные ценности, рассудительность.

* * *

УДК 316.3

Mirdamad Yousefi Sadat,
graduate student of Khazar University
(Baku, Azerbaijan),
sevdafilmsavalan@yahoo.com

THE ROLE OF THE FAMILY IN THE SOCIALIZATION PROCESS AND ADJUSTING GENDER-BASED DIFFERENCES

The study of different human communities and factor analysis of their impact on the process of socialization are always the center of attention of researchers of social sciences and humanities. From this perspective, the purpose of this article is to examine gender relations in the family environment and their impact on the process of socialization.

The article also explores the different feminist approaches, makes some important generalizations of the essential differences in the East and the West.

The author also analyzes the theoretical bases features intra roles syvaazannyh gender differences.

Keywords: socialization, socio-political status, gender based difference, personality stabilization, feminism, feminist approaches of a family